

'Oud Woudenberg' is een uitgave van Stichting Oud Woudenberg voor haar donateurs. Deze Stichting is opgericht op 15 december 1955 en heeft als doelen:

1. *Het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van oudheidkundige aard betrekking hebbend op of gevonden in de gemeente Woudenberg en omgeving.*
2. *Het verhogen van de kennis van de geschiedenis van de gemeente Woudenberg.*
3. *Het naspeuren van de zeden en gewoonten in de gemeente Woudenberg in verleden en heden.*

Postadres: Postbus 2, 3930 EA Woudenberg
E-mail: info@oudwoudenberg.nl
Website: www.oudwoudenberg.nl

Voorzitter: P.D. de Kruif

Secretaris: O.G.A. Honders
Rembrandtlaan 40
3931 TK Woudenberg
(033) 286 36 49

Penningmeester: H. Schouten
Postbank (ING) nr: 2057783
Banknummer: 3724.34.401
Minimale donatie € 12,50 per jaar

Oudheidkamer Schoolstraat 2A, Woudenberg
(033) 286 33 99 (tijdens openingsuren)
Openingsuren: maandag 14.00 - 15.30u en elke
tweede vrijdagavond van de maand 19.00-20.30u
Contactpersoon: C. Pater-de Lange
(033) 286 25 95

Redactie 'Oud Woudenberg': P.D. de Kruif
H.G. Moesbergen
W. de Greef (eindredacteur)
't Schilt 60
3931 VH Woudenberg
(033) 286 41 70

ISSN: 1571-456X

Oplage: 850
Druk: Woudenbergse Drukkerij, Woudenberg

Inhoud

1. Woord vooraf	2
2. Oude Woudenbergse Families (9): Meerbeek	3
3. Drie originele koopakten uit 1725, 1729 en 1732	13
4. Open Monumentendag op 12 september 2009	19
5. Uitstapje naar Zwolle op 16 september 2009	20
6. Bakens op de Utrechtse Heuvelrug	22
7. De Grebbelinie, wat er nog aan herinnert	24

1. Woord vooraf

Voor u hebt u het tweede nummer van 'Oud Woudenberg' van dit jaar.

Deze keer presenteren wij u een nieuwe aflevering in de vervolgreeks over oude Woudenbergse families.

In het negende deel brengt Wim de Greef interessante gegevens over het geslacht Meerbeek voor het voetlicht. Zoals uit zijn onderzoek blijkt, wonen en werken al sinds 1730 vele generaties van deze familie in ons dorp. In de 18^e eeuw en eerste helft van de 19^e eeuw vooral als tabaks-verbouwers, daarna in verschillende beroepen.

Ze blijken allemaal af te stammen van Hermen Meerbeek uit Rozendaal (bij Arnhem), die rond 1730 trouwde met de Woudenbergse Jannigje Steenhof.

Hierna volgt een beschrijving van drie originele koopakten van ruim 275 jaar oud. Deze ontving Oud Woudenberg onlangs van de heer G. Blokhuis. De koopakten behoorden tot de verzameling van zijn overleden zuster mevrouw J.H. Blokhuis. Namens het bestuur bedanken wij de heer Blokhuis hierbij hartelijk voor deze schenking.

Vervolgens geven wij u informatie over Open Monumentendag op 12 september a.s. en het jaarlijkse uitstapje dat het bestuur een week later heeft georganiseerd. Dit keer staat de historische stad Zwolle op het programma op 16 september a.s.

Tenslotte is er aandacht voor twee mooie boekenover onze regio die onlangs verschenen.

Het eerste heet: *Bakens op de Utrechtse Heuvelrug*, van Wim Schipper en het andere: *De Grebbelinie, wat er nog aan herinnert*, van Gerard Muller uit Veenendaal.

De redactie

2. Oude Woudenbergse Families (9): Meerbeek

In een adresboek uit 1923 staan *alle* 613 Woudenbergse gezinnen.

De volgende achternamen komen het meest voor:

De Bree (9x), Van Dijk (10x), Van Egdom (14x), Van Ginkel (13x), (Van) Kolfshoten (15x), Koudijs (11x), Van de Lagemaat (10x), ter Ma(a)ten (8x), Meerbeek (8x), Meerveld (8x), Moesbergen (8x), Schimmel (10x), Veld(t)huizen (12x), Wagenveld (7x), Van de Wetering (8x), Van der Wiel (9x), (Van) Wol(f)swinkel (12x). Deze keer graag uw aandacht voor naamdragers **Meerbeek**.

1923: Het Adresboek¹

In het adresboek uit 1923 staan acht gezinnen *Meerbeek*.

(NB Het huisnr. is een plaatselijk doorlopend nummer.)

naam	beroep	huisnr.	straat/buurt
<i>Meerbeek, Alb.</i>	--	286	Ekeris
<i>Meerbeek, Alex.</i>	landbouwer	291	Scherpenzeelschenweg
<i>Meerbeek, E.</i>	rijwielfabrikant	42	Scherpenzeelschenweg
<i>Meerbeek, H.</i>	landbouwer	72	Uitleg (=Dorpsstraat)
<i>Meerbeek, W.</i>	steenkolenhandel	132	Middenstraat
<i>Meerbeek, wed.C.</i>	--	109	Schoolstraat
<i>Meerbeek, wed.G.</i>	winkelierster	85	Uitleg (=Dorpsstraat)
<i>Meerbeek, wed.S.</i>	--	106	Schoolstraat

¹ *Adresboek der Gemeenten Bunschoten, Hoogland, Nijkerk, Leusden, Woudenberg, Scherpenzeel, Renswoude, Hoevelaken en Stoutenburg*, bewerkt naar de officieele gegevens welwillend verstrekt door de betreffende secretarieën, drukkerij S.W. Melchior, Amersfoort, 1923.

Foto links: postbode Albertus (Bart) Meerbeek (1861-1940) overhandigt een brief aan Elizabeth van Lunteren (1862-1939) vrouw van tolgaarder Gerrit Schuurman. Dit tolhuis stond aan de Zeisterweg hoek Griffdijk. (Foto ca. 1890, collectie St. Oud Woudenberg nr. 2026)

Foto rechts: Bart Meerbeek bij zijn afscheid van de Post ca. 1920 met onderscheiding op. (Foto collectie St. Oud Woudenberg nr. 34170, uitsnede).

Bart werd in de volksmond "Bart van Geert" genoemd. Geert was Geertje van Garderen, zijn moeder (overleden in 1908). Hij werd dus niet naar zijn vader genoemd. Dit kwam omdat deze al in 1865 overleden was (30 jaar oud). Ook Bart's zoon Gerrit (geboren 1900) werd later postbode.

Albertus Meerbeek staat in het Adresboek van 1924 vermeld wonende in huis nummer 286 op Ekeris. Een beroep staat er dan niet meer bij. Hij is een kleinzoon van Hendrik Meerbeek (1804-1871) uit de stamboom hierna.

Foto links: Egbert (roepnaam: Eip) Meerbeek (1882-1949) rijwielfabrikant: oprichter en eigenaar van Durabo fietsenfabriek, aan de Stationsweg bij 't Spoor. Hij woonde in 1924 in huis nummer 42 aan de Scherpenzeelschenweg. Egbert is een kleinzoon van Sander Meerbeek (1811-1879) uit de stamboom hierna. (Uitsnede van groepsfoto met leden van het plaatselijke Oranjecomité in 1925, collectie St. Oud Woudenberg nr. 285)

Foto onder: het bedrijfspand van Durabo rijwielfabriek ca. 1985 (thans afgebroken). Rechts het nog bestaande woonhuis (nu genummerd: Stationsweg-Oost 273). Geheel rechts de toenmalige silo van graanhandel Van Kolfshoten. (Foto collectie St. Oud Woudenberg nr. 1680)

1824: Volkstelling²

naam	aantal gezinnen
<i>Meerbeek</i>	5

1783: Huisgezinnen³

naam	<i>de wed[uw]e H(endri)k Meerbeek</i>
grootte v.h. gezin	4 personen
leeftijden	boven de 10 jaar
beroep	tabakken (verbouwen van tabak)
land in gebruik	1,25 morgen (1 morgen is ruim 0,8 hectare)

1748: Huisgezinnen⁴

naam	<i>Hermen Rosendaal</i> ⁵
burgerlijke staat	en vrouw
grootte v.h. gezin	3 personen
leeftijden	1 zoon ouder dan 10 jaar
beroep	daghuurder (dagloner, landarbeider)
land in gebruik	geen
woont in de kamer	Willem Jansen en vrouw, smith, 2 personen

In enige andere bewerkte bronnen met betrekking tot Woudenberg (1805, 1693, 1675, 1653) komt de naam *Meerbeek* niet voor.⁶

² J.J. Timmer, *'Het bevolkingsregister van 1824'*, in: De Klapperman, 1986.

³ Het Utrechts Archief, r.a.Woudenberg, Huisgezinnen 1783, inv.nr. 2347.

⁴ W. de Greef, *Huisgezinnen gerecht Woudenberg 1748*, Woudenberg 1988 (Historische Toegangen van de Gelderse Vallei (HTGV) 8).

⁵ Dit is Hermen *Meerbeek*, afkomstig uit Rosendaal (bij Velp) en in Woudenberg dus ook genoemd naar het dorp waar hij vandaan kwam. In kerkelijke registers uit die tijd wordt hij echter steeds met de achternaam (*van*) *Meerbeek* aangeduid.

⁶ W. de Greef, *Lidmaten geref. gem. Woudenberg 1683, 1690-1816* (HTGV 20), 2001; W.H.M. Nieuwenhuis, *Haardstedengeld gerecht Woudenberg 1693* (HTGV 12), 1990; W.H.M. Nieuwenhuis, *Huisgezinnen Woudenberg en Geerestein 1675* (HTGV 11), 1990; A.F.M. Reichgelt, *Slaperdijkgeld Woudenberg, Leusden c.s. en Renswoude 1653* (HTGV 19), 2000.

Stamboom (van) Meerbeek (1700 - 1900)

Hendrik (van) Meerbeek (1730-1771) is onder andere de stamvader van de Woudenbergse familie Meerbeek.

Hieronder een fragmentstamboom van zijn voor-en nageslacht.

JAN HERMSE VAN MEERBEEK

trouwde (tr.) kort voor 1700 met Teuntie Berents ten Voorden.

Zij lieten in Velp tussen 1699 en 1711 zeven kinderen dopen in de kerk van de Gereformeerde Gemeente (=na 1816 Hervormde Gemeente) daar.

|
o.a. zoon:

HERMEN van MEERBEEK (ook: **ROSENDAAL**) (1699-1778)

tr. ca. 1729 met Jannigje Hendriksz Steenhof.

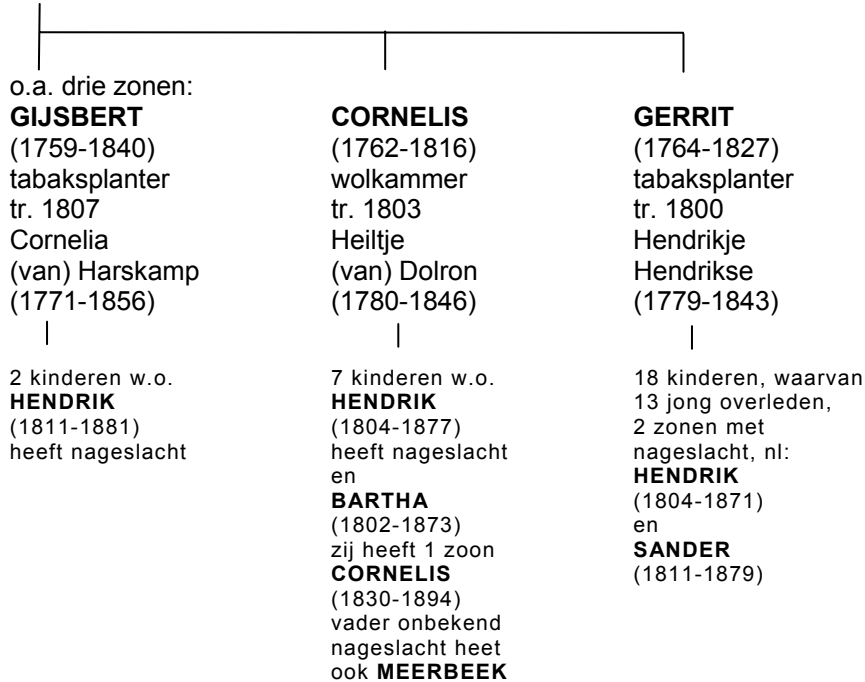
Hij was dagloner en woonde (zeker in 1748) in Woudenberg.

|
voor zover bekend 1 kind:

HENDRIK (van) MEERBEEK (1730-1771)

tr. Woudenberg 1755 met Oetje (van) Eijkelkamp (ca.1730-1800)

Oetje is in 1783 weduwe met als kostwinning het verbouwen van tabak.

Soort naam, schrijfwijze, afkomst en betekenis

Evenals De Bree, Van Dijk, Van Egdome, Van Ginkel, Van Kolfschoten, Koudijs en Van de Lagemaat en Ter Ma(a)ten in de vorige afleveringen, is ook *Meerbeek* een herkomstnaam.

Daar wijst het tussenvoegsel 'van' op, dat tot ca. 1770 in Woudenberg in gebruik was. Na die tijd komen leden van deze familie hier vrijwel alleen voor onder de naam *Meerbeek*.

Andere varianten waren bijvoorbeeld: ter Meerbeeck, te Meerbeke, Meerbecke en Marbeke. Tegenwoordig zijn er nog twee schrijfwijzen, te weten *Meerbeek* en *van Meerbeeck*.

Afkomst

Voorvader Jan Hermse van Meerbeek (zie stamboom hiervoor) woonde rond 1700 in Rozendaal bij Velp. Een van zijn kinderen, Hermen verschijnt rond 1725 in Woudenberg. Enkele jaren later trouwt hij hier met Jannigje Steenhof⁷.

Ook de stamvader van de familie ter Ma(a)ten, Lubbert Gerritsz van der Maete verschijnt, schijnbaar uit het niets, in Woudenberg rond dezelfde tijd (1720). Hij trouwt daar dan met Elisje Hendrickse. Lubbert is dan afkomstig uit van Voorst bij Apeldoorn⁸.

Heel frappant is dat verder terug in de tijd beide families hun oorsprong blijken te hebben in het Gelderse Rekken⁹. Dit ligt in de Achterhoek, bij Eibergen niet ver van de Duitse grens (zie kaartje hierna).

⁷ Zie over de familie Steenhof de volgende artikelen van Ton Steenhof in: *Oud Woudenberg* :

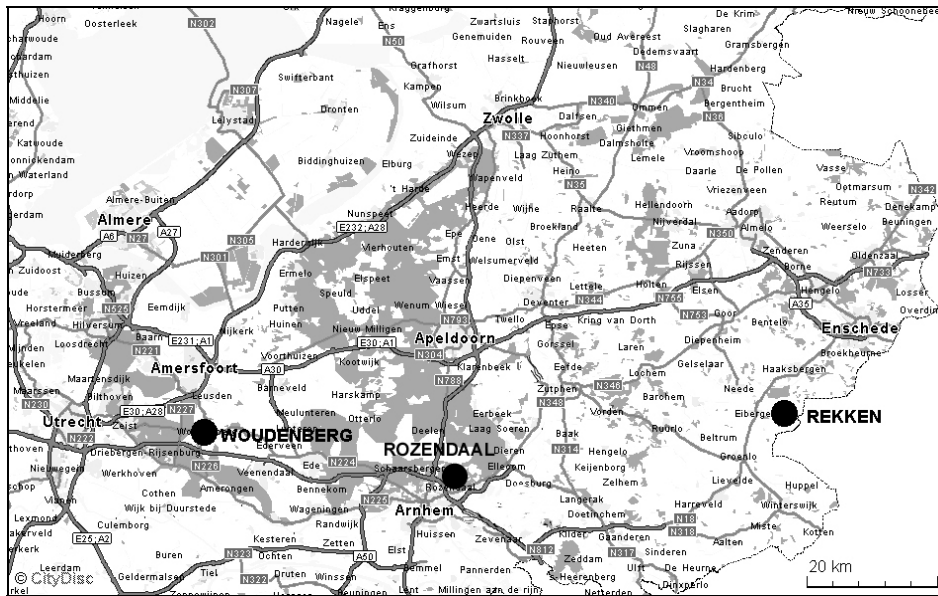
2004-3 *Steenhof(f)s in Woudenberg*, pp. 10-21,

2005-1 *Pieter Janse Steenhof te Woudenberg*, pp. 16-17,

2005-2 *Hendrik Jansz Steenhof*, pp.4-7, met name p.7.

⁸ W. de Greef, *Oud-Woudenbergse Families (8): ter Ma(a)ten*, in: *Oud Woudenberg* 2007-3.

⁹ H. Meerbeek in: *old ni-js*, *Kroniek van Eibergen, Beltrum, Rekken en Zwolle* (een buurtchap bij Eibergen), orgaan van de Historische Kring Eibergen, 1988, no. 9, pp.2-7.

*Een tak van het geslacht Meerbeek uit Rekken is via Rozendaal (bij Arnhem) rond 1730 in Woudenberg terechtgekomen.
In Rekken was een boerderij met de naam "de Meerbekke".¹⁰*

Gezien de namen van de kinderen van Jan Hermse van Meerbeek (waaronder Hermen en Engelijn) is hij ongetwijfeld een zoon van Hermen te Meerbecke en zijn vrouw Engele.

In 1646 wordt in Eibergen hun zoon Albert gedoopt. De inschrijving in het doopboek¹¹, half in het Duits, luidt als volgt:

"29.11.1646 Hermen te Meerbecke - Engele, eleude - ein sohnn late dopen genandt Alberdt"

Albert is dan een broer van Jan, wiens doop echter niet in Eibergen werd gevonden. Ook dopen van eventuele andere kinderen van dit echtpaar werden daar niet gevonden. Zij zullen gedoopt zijn in Rekken, dat in 1651 een eigen kerk kreeg.

¹⁰ Kaart ontleend aan cd-rom *De nationale stratengids van Nederland*, uitgeverij City Disk, 's-Gravenhage, 2001.

¹¹ J.B. Baneman en J.D. Kamperman, *Doopboek van Nederduits Gereformeerde Gemeente Eibergen over de periode 1639-47 en 1649-1724* (RBS 607-1, 2, 3), transcriptie 2004.

In 1655 staat in het trouwboek van Eibergen¹² het huwelijk ingeschreven van ene Henrick ter Meerbeeck. Dit is mogelijk een broer van Hermen: "26.08.1655 Henrick ter Meerbeeck, sone van zalliger Albert ter Meerbeeck in Recken ende Agnes Jansen, wed.(uwe) van zallige Geert Ellers op 't Loo."

Dit bevestigt de afkomst van de familie Meerbeeck uit Recken.

Meerbeeck of *de Meerbekke* was een boerderij in Recken in de nabijheid van het riviertje de Berkel. Zij vormde de kern van de buurtschap de Meerbekkerhoek. Helaas brandde de boerderij in 1961 tot de grond toe af.

Dit karakteristieke Achterhoekse boerenhuis, met planken gevel, kleine ruitjes en lage afdaken, was nog een laatste herinnering aan de *domus*¹³ *Marbeke* uit het jaar 1188.

In 1382 is sprake van de *hof te Meerbeke*, gelegen in het *kerspel Eyberghe* in de *boerschop* Recken.

In 1640 behoort het goed Meerbeeck aan het huis Borculo. Het wordt dan omschreven als 'een huys met twee koters'.^{14 15}

In een van deze twee koters (kleine boerderijen) woonden de ouders van Hermen: Albert en Gese. Zij werden, zoals gebruikelijk, genoemd naar de boerderij waar zij woonden: *te/ter (=van) Meerbe(e)cke*.

Als Hermen's zoon Jan later naar Rozendaal vertrekt, heet hij daar (op z'n Nederlands) *van Meerbeeck*.

¹² J.B. Baneman en J.D. Kamperman, Trouwboek van Nederduits Gereformeerde Gemeente Eibergen over de periode 1653-1724 (RBS 607), transcriptie 2004.

¹³ voornaam, aanzienlijk goed

¹⁴ Hendrik Odink, *'t erve Meerbeeck en de Rekkense zak-en bloedtiende* (geschreven in 1966), in: Land en volk van de Achterhoek, pp. 178-180 (dit boek bevat een compilatie van eerder verschenen losse artikelen van de schrijver)

¹⁵ Zie verder: J.H.J. Aarnink, *Naoberschop: Meerbekkerhook in Recken*, in: old ni-js, 1993, no. 20, pp.27-33.

Boerderij "de Meerbekke" in Rekken bij Eibergen. Tekening door een onderduiker gemaakt tijdens de oorlogsjaren 1940-'45.¹⁶

Betekenis

Het geslacht *Meerbeek*, dat hier besproken is, ontleent haar naam dus aan de boerderij Meerbekke in Rekken bij Eibergen.

'*Bekke*' of '*beek*' is een waterloop, waarbij het nabij gelegen riviertje de Berkel in aanmerking komt. '*Meer*' of de middeleeuwse schrijfwijze '*mar*' kan verschillende betekenissen hebben.

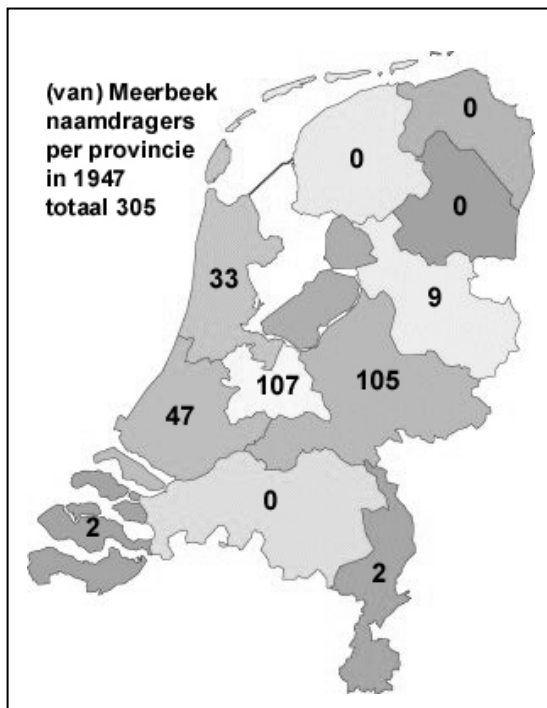
'*Mar*' als verkorting '*mare*' betekend onder andere: "beroemd, vermaard, aanzienlijk, voornaam" of als geografische aanduiding: "plas van stilstaand water, poel, meer, moeras, wetering".¹⁷

Gezien het voorgaande (het goed Marbekke wordt in 1188 aangeduid als domus=voornaam goed en in 1382 als hof en zelfs in 1640 nog als huis) ligt de volgende betekenis voor de hand:

vermaard goed bij een beek.

¹⁶ Collectie Historische Kring Eibergen, afdruk ontvangen van de heer Johan Baake, bestuurslid.

¹⁷ J. Verdam, Middelnederlandsch Handwoordenboek, Den Haag, 1911, p.347.

1947: Spreiding over Nederland

Op het kaartje hiernaast ziet u het aantal naamdragers (van) Meerbeek per provincie in Nederland in 1947.¹⁸ Hiervan zijn er slechts 27 die *Van Meerbeek* heetten.

Er leefden in ons land toen **305 mensen** met deze familienaam.

Hiervan woonden de meesten (212 personen= ruim 70%) in de provincies Utrecht en Gelderland.

2000: Telefoongids KPN¹⁹

In 2000 komt de naam *Meerbeek* in het telefoonboek onder Woudenberg 19 keer voor. In het Adresboek uit 1923 was dit 8 keer.

Wim de Greef Azn.

¹⁸ *Nederlands Repertorium van Familienamen* (NRF). Het NRF is gebaseerd op de Volkstelling van 1947. Kaartondergrond: Meertensinstituut, Amsterdam.

¹⁹ *Telefoongids KPN-Telecom*, nr.10 (regio) Soest, Amersfoort, 1999/2000, witte gedeelte, p.559 e.v., 's-Gravenhage, z.j.

3. Drie originele koopakten uit 1725, 1729 en 1732

Stichting Oud Woudenberg ontving in april van dit jaar van de heer G. (Gerrit) Blokhuis een map met oude aantekeningen en bescheiden. Deze maakten deel uit van de historische verzameling van zijn zuster mevrouw J.H. (Mien) Blokhuis, overleden in 2008.

In deze map bevonden zich enkele unieke stukken van een hoge ouderdom, namelijk drie originele koopakten van maar liefst ruim 275 jaar oud. De akten stammen uit respectievelijk 1725, 1729 en 1732.

De akte uit 1725 is een koopakte van een huis op de hoek van Voorstraat en Kerkstraat. Dit stond op de plek waar nu het woonhuis is van de familie Dalhuijsen.

De akte uit 1729 is een koopakte van een stuk land, groot ruim 1 ha, geheten de Liesmaat gelegen in het gerecht Geerestein.

De akte uit 1732 is een koopakte van een stuk land, (ook) groot ruim 1 ha, (ook) geheten de Liesmaat met een tabaksschuur daarop, (ook) gelegen in het gerecht Geerestein.

Geerestein²⁰ was in 1614 als apart gerecht ingesteld. Kern vormde de ridderhofstad (kasteel met land). Toegevoegd werden delen van Leusden (Zuiderbroek) en Woudenberg (een deel van Ekris en het gebied tussen de Grift, Dwarswetering, Geeresteinselaan, ten noorden van de oude dorpskern). De Liesmaat lag in dit laatste gebied.

In eerste instantie lijkt het erop dat het in de akte uit 1729 en 1732 om hetzelfde stuk land gaat. Echter de koper in de akte van 1729 is niet de verkoper uit de akte van 1732. Ook is er in 1732 sprake van een tabaksschuur op het land en in 1729 niet. Waarschijnlijk gaat het hier dus toch om twee verschillende stukken land, allebei met de naam of allebei gelegen in de Liesmaat.

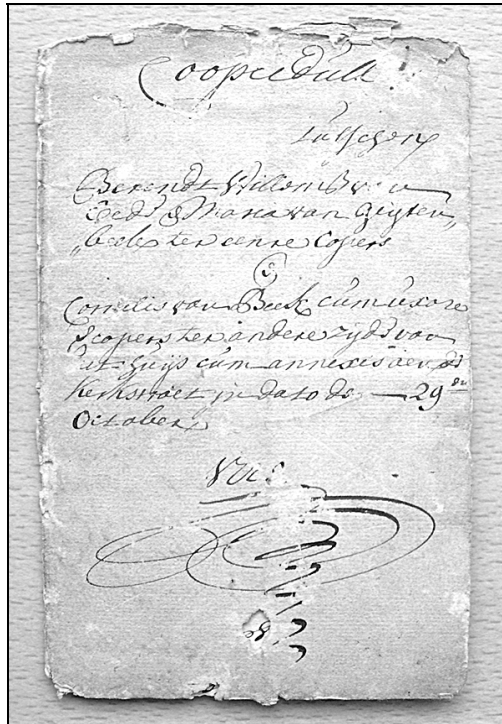
Als het wel om dezelfde stukken land gaat, dan is het tussen 1729 en 1732 tenminste nog één keer van eigenaar verwisseld.

De akten zijn door mij gefotografeerd en de belangrijkste gedeelten zijn hierna beschreven (letterlijk vertaald) en toegelicht.

Wim de Greef Azn.

²⁰ In 1812 werd het gerecht Geerestein met het gerecht Woudenberg samengevoegd tot de gemeente Woudenberg.

De koopakte uit 1725:

De koopakte uit 1725 van een huis op de hoek van Voorstraat en Kerkstraat. Hierboven ziet u het opschrift van de in vieren opgevouwen akte. De akte bestaat uit twee vellen papier, die aan vier kanten beschreven zijn.

Tekst van het opschrift (zie foto hierboven):

"Coopcedule tusschen *Berendt Willemsen van Eede ende Maria van Geijtenbeek* ter eenre copers ende *Cornelis van Beek cum uxore* (met de zijnen) vercopers ter andere zijde voor het huijs cum annexis (met aanbehoren) aen de Kerkstraet in dato de 29en October 1725."

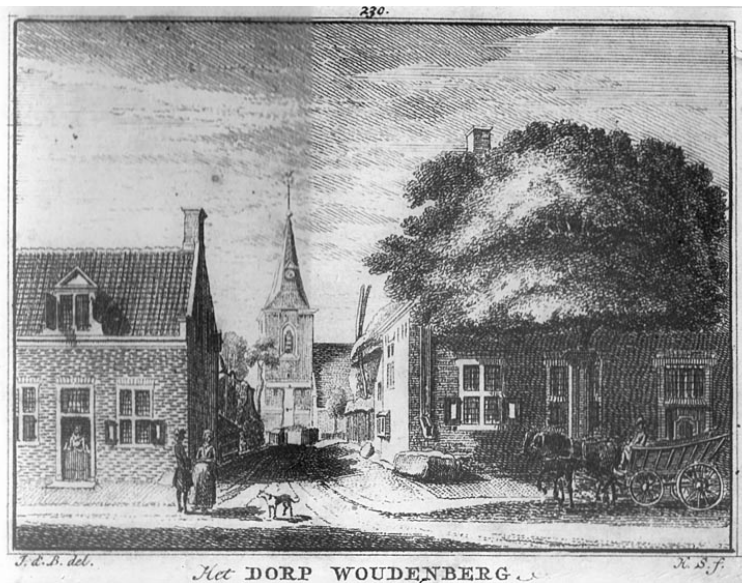
Beschrijving van de belangrijkste gedeelten van deze akte:

"Op dato ende conditie naebeschreven hebben *Cornelis van Beek* ende *Gijsbertje Aalten van de Wetering* echtel.(ieden) vercocht aen *Berend Willemsen van Ede* en *Maria van Geijtenbeek* mede echtel.(ieden)

zoekere huijsinge hoff ende hofstede met twee schuuren ende een berg, alsmede de gerechtigheit van drie scharen weijdens op de gemeente²¹ alhier, staende deselve huijsing cum annexis aen de Voorstraet van den dorpe van Woudenbergh belent ten oosten (door) de Kerkstraet ten westen Hermen Schouten cum socius (met de zijnen), ten zuiden de gemeene straet (= de Voorstraat) ende ten noorden Willem Janssen Smit. Voor de somma van 1075 gulden.

Verder zijn conditiene dat de vercopers haer leven langh zullen mogen gebruijcken het camertje aen de Kerkstraet met het schuurtje agter den bergh mede naest de Kerkstraet in den hoff staende.

Onderteekent tot Woudenbergh op den xxix-en October seventien hondert en vijff en twintigh. (Was getekend) *Cornelis van beeck*, dit merck (een kruisje) is gestelt bij *gijsbertje Aalten van de Wetering*, *Berent Willemsen van Ede*, *Maria van Geijtenbeeck*, Mij present A.v.Geijtenbeeck, not(ari)s."

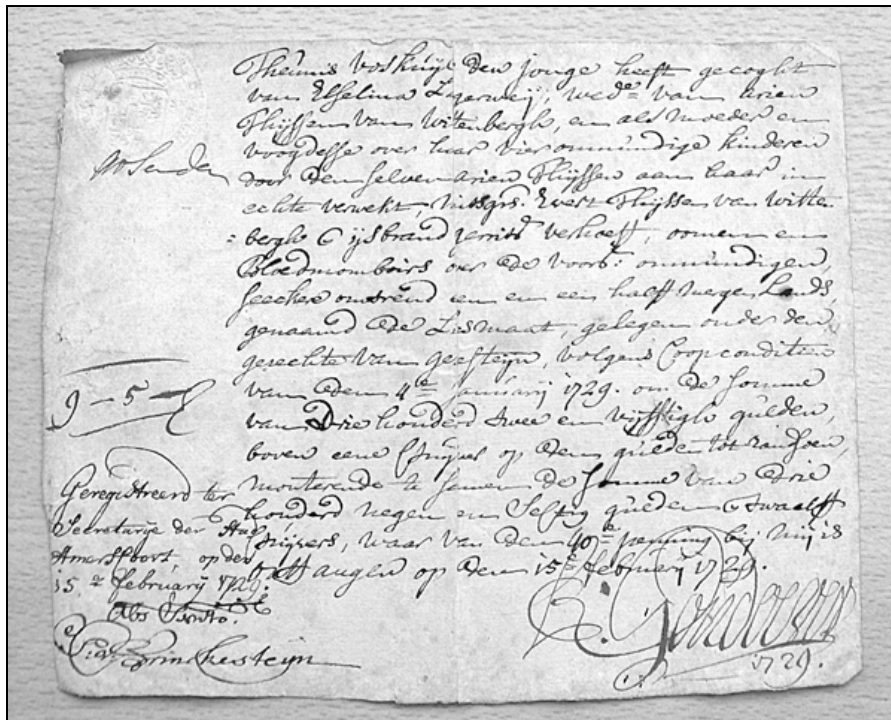

*Kruising
Kerkstraat-
Voorstraat
ca. 1750.
Links op de
hoek het huis
dat in de akte
uit 1725 van
eigenaar ver-
wisselt.*

*(Gravure van
Hendrik Spil-
man naar een
tekening van
Jan de Beijer.
Foto collectie
St. Oud
Woudenberg
nr. 31369)*

²¹ Het recht om vee te laten grazen (in dit geval drie dieren) op de gemeenschappelijke weide (de meent, of gemeente). De meent van Woudenberg lag ten westen van het dorp en is nu nog te herkennen aan de weg met de naam *Meent* die er doorheen loopt. (Zie verder: W.H.M. Nieuwenhuis, *Het weiderecht op de Woudenbergse meent*, in: *Scarpnzele VII* (1999), p.30 e.v.).

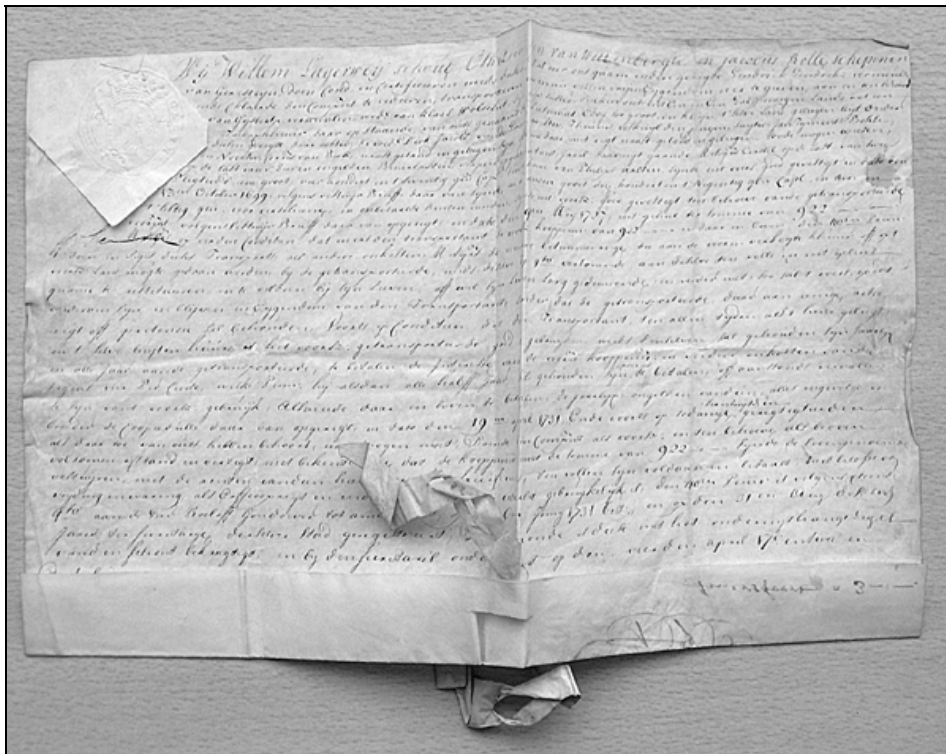
De koopakte uit 1729:

De koopakte uit 1729 van een stuk land, groot circa anderhalve morgen (= ruim 1 ha), geheten "de Liesmaat", gelegen in het gerecht Geerestein. De akte bestaat uit een half vel papier en is aan één kant beschreven.

Beschrijving van de belangrijkste gedeelten van deze tweede akte:
"Theunis Voskuil den jonge heeft gecoght van Elselina Lagerweij, wed(uw)e van Arien Thijssen van Wittenbergh, en als moeder en voogdesse over haar vier onmundige (minderjarige) kinderen door den selven Arien Thijssen aan haar in echte (tijdens hun huwelijk) verwekt, mitsg(ade)rs Evert Thijssen van Wittenberg en IJsbrand Gerrits Verhoeff, oomen en Bloedmombers (voogden) over de voors(chreven): onmundigen, seeckere omtrend een en een half mergen Lands, genaamd de Liesmaat, gelegen onder den gerechte van Geresteijn, volgens Coocondition van den 4e Januarij 1729 om de somme van 352 gulden."

De koopakte uit 1732:

De koopakte uit 1732 van een stuk land, (ook) groot circa anderhalve morgen (= ruim 1 ha), (ook) geheten "de Liesmaat" met een tabaksschuur, (ook) gelegen in het gerecht Geerestein.

Oorkonde op perkament met uithangend zegel in rode lak, van schout en secretaris Willem Lagerweij (1681-1743), dat verloren is gegaan.

Beschrijving van de belangrijkste gedeelten van deze derde akte:

"Wij Willem Lagerweij schout, Oth Ariensen van Wittenbergh en Jacobus Rolle schepenen van Geresteijn, doen cond en certificeeren mids deesen, Dat voor ons quam inden geregte Hendrick Hendrickz Vermeulen ende verklaarde den comparant te cederen, transporteren en in vollen vrijen eigendom over te geeven aan en ten behoeve van

*Gijsbertje Vermeulen weduwe van Klaas Wolschot, sijn suster
seeckere ontrent een en een halff mergen lands met een Toebaxschuur
(tabaksschuur) daar op staande van ouds genaamd de Liesmaat, Edog
soo groot en kleijn t selve land geleege leijt onder deesen geregte,
daar oostw(aarts) de wed(uw)e Dirk Jacobs van de Haar, westw(aarts)
Theunis Voskuijl den jongen suiwtw(aarts) Jan Tijmense Bosch en
Noordw(aarts) Cornelis van Beek, naast geland en geleege sijn, ofte
wie daar met regt naast geland en geleege soude mogen weesen,
mitsgaders op de last van twee Plegten (=hypotheken) d'eene groot,
vierhondert en t'seventig gln. (gulden) ten behoeve van Philips Aalten,
sijnde int voors.(chreven) goed gevestigd in dato den 13en October
1699, en de andere groot drie hondert en t negentig gld (gulden) d.d.
9 mei 1727"*

Voor de somma van 922 gulden.

(getekend) 4 april 1732 W. Lagerweij, secr(etaris)."

4. Open Monumentendag 12 september 2009

Elk jaar in september vinden in Europa Open Monumentendagen plaats. In 1987 werd de Open Monumentendag in Nederland geïntroduceerd.

Monumenten worden dan gratis voor het publiek opengesteld, om zo de belangstelling voor monumenten en het draagvlak voor monumentenzorg te vergroten.

De Open Monumentendag werkt vanaf het begin met een decentrale opzet. Per gemeente wordt er een comité opgericht dat verantwoordelijk is voor zijn eigen programma, ondersteund door de landelijke Stichting Open Monumentendag te Amsterdam. Het thema is deze keer "Op de Kaart".

De gemeenten Woudenberg, Scherpenzeel en Renswoude organiseren Open Monumentendag in één van deze gemeenten. Dit jaar is Woudenberg weer aan de beurt en wel op zaterdag 12 september. Het valt samen met de Culturele Nazomerdag. Een dag die bol staat van culturele activiteiten zoals optredens, concerten en exposities.

De volgende monumenten zullen geopend zijn:

- Het Gemeentehuis met een expositie over ons landschap
- De Dorpskerk met toren
- Klein Geerestein, toren en wapenzaal

Verder is in de Oudheidkamer, Schoolstraat 2A een speciale expositie ingericht naar aanleiding van het thema. U kunt onder andere oude topografische kaarten bekijken.

Meer informatie zal te zijner tijd in de pers te vinden zijn. We melden het nu alvast zodat u het op de kalender kunt zetten!

5. Uitstapje naar Zwolle op 16 september 2009

De bekende Sassenpoort van Zwolle, toegang tot de oude binnenstad.

Op woensdag 16 september a.s. hopen we ons jaarlijkse uitstapje te houden. Deze keer gaat de reis naar Zwolle.

Zwolle wordt voor het eerst vermeld in een oorkonde van 1040.
De stad ontving haar stadsrechten in 1230 en daarna werd zij ommuurd.
In 1324 stak de Heer van Voorst het in brand, maar weldra herbouwd.
In 1346 werd Zwolle in het Hanzeverbond opgenomen.
Een stad waarin nog veel aan de rijke geschiedenis herinnert.

We vertrekken 's morgens om 8.30 uur bij de Oudheidkamer, Schoolstraat 2A.

In Zwolle tracteren wij u op koffie met iets lekkers.

Daarna kunt u op eigen gelegenheid de historische binnenstad bekijken zoals de Grote Kerk die uit de elfde eeuw dateert. Deze kerk heeft een beroemd orgel. Verder de oude Sassenpoort uit 1446 en de Onze Lieve Vrouwe Basiliek met de Peperbustoren.

Ook heeft Zwolle een fraai winkelcentrum wat geheel voetgangersgebied is. Als het mooi weer is zijn de terrasjes de moeite waard.

Tussen de middag dit keer geen lunchpakket, maar een geheel aangeklede lunch in hetzelfde etablissement als waar we de koffie hebben genuttigd.

Na de lunch is er een boottocht rond Zwolle met uitleg van de bezienswaardigheden die we tegenkomen.

Daarna stappen we weer in de bus en wanneer er tijd is maken we op de Veluwe nog een tussenstop.

Tenslotte is er om zes uur, op veler verzoek, het succesnummer van vorig jaar: een uitgebreid diner bij De Dennen in Renswoude.

Dat betekent dat u ca. 21.00 uur weer thuis bent.

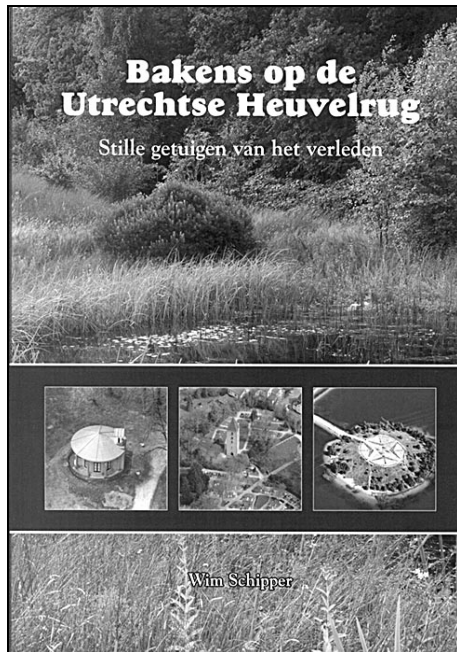
Als u mee wilt met het uitstapje naar Zwolle, meldt u zich dan aan voor 1 augustus a.s.

Inschrijven kan met het bijgevoegde inlegvel of door het sturen van een e-mail naar info@oudwoudenberg.nl.

De prijs is € 49,50. Dit is inclusief koffietafel, aangeklede lunch, boottocht en diner. Wij verzoeken u dit bedrag over te maken op rekeningnummer 37 24 34 401 ten name van St. Oud Woudenberg onder vermelding van "Uitstapje 2009".

We hebben een bus afgehuurd voor 60 personen. Maar vol is vol.

6. Bakens op de Utrechtse Heuvelrug

Omslag van het boek
*"Bakens op de
Utrechtse Heuvelrug",*
een nieuw boek van
Wim Schipper.

Op de Utrechtse Heuvelrug staan veel bakens, waarvan er een aantal duidelijke herkenningspunten zijn geweest. Dit kwam omdat ze in het verleden al van ver zichtbaar waren. De stuwwal was immers voornamelijk bedekt met heide.

Tegenwoordig zijn veel bakens bijna onzichtbaar geworden door de aanplant van bomen. Met deze aanplant werd in de loop van de 19^e eeuw begonnen.

Wim Schipper is oud-aardrijkskundeleraar, coördinator bij het KNMI in De Bilt geweest en auteur van vele boeken en artikelen over de lokale en regionale geografie, landschap en historie.

In zijn nieuwe boek *Bakens op de Utrechtse Heuvelrug* besteedt hij aandacht aan de volgende bakens.

In volgorde van ouderdom zijn dit:

-Het zwerfsteneneiland in Maarn.

Hier liggen stenen uit Scandinavië die tijdens de voorlaatste IJstijd (het Saalien) zo'n 130.000 jaar geleden, hier zijn achtergebleven. Zij zijn tevoorschijn gekomen na de periode van zandwinning in de 19^e eeuw. De zandwinning ving aan nadat het spoorwegtraject Utrecht-Arnhem was gereedgekomen in 1845.

-Grafheuvels op de Utrechtse Heuvelrug uit de Bronstijd (2000-800 v. Chr.). Het zijn de zichtbare overblijfselen van de eerste bewoners van deze stuwwal.

-De Kerktoren van Oud-Leusden uit ca. 1300.

-De Pyramide van Austerlitz (gemeente Woudenberg), gelegen langs de weg van Woudenberg naar Zeist, gebouwd in 1804.

-De Graftombe van Nellesteijn op de Donderberg in Leersum, uit 1818.

-De Koepel van Stoop, gebouwd in 1840 op een heuvel in een groot heideveld op circa 500 meter afstand van de Pyramide van Austerlitz.

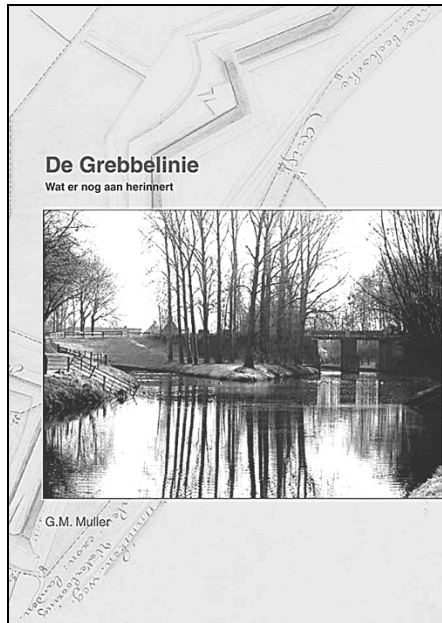
-De Uitzichttoren De Kaap, in de Kaapse Bossen ten noordoosten van Doorn. De eerste toren is van 1890.

-Het Belgenmonument bij de Stichtse rotonde in Amersfoort uit 1919.

Bij elk baken wordt door de auteur uitgebreid stilgestaan en hij vertelt veel over de ontstaansgeschiedenis van de omgeving.

Het boek is 128 pagina's dik, in kleur gedrukt, met veel kaartjes, foto's en toelichtende schema's. Het kost € 14,50 en is verkrijgbaar in de boekhandel.

7. De Grebbelinie, wat er nog aan herinnert

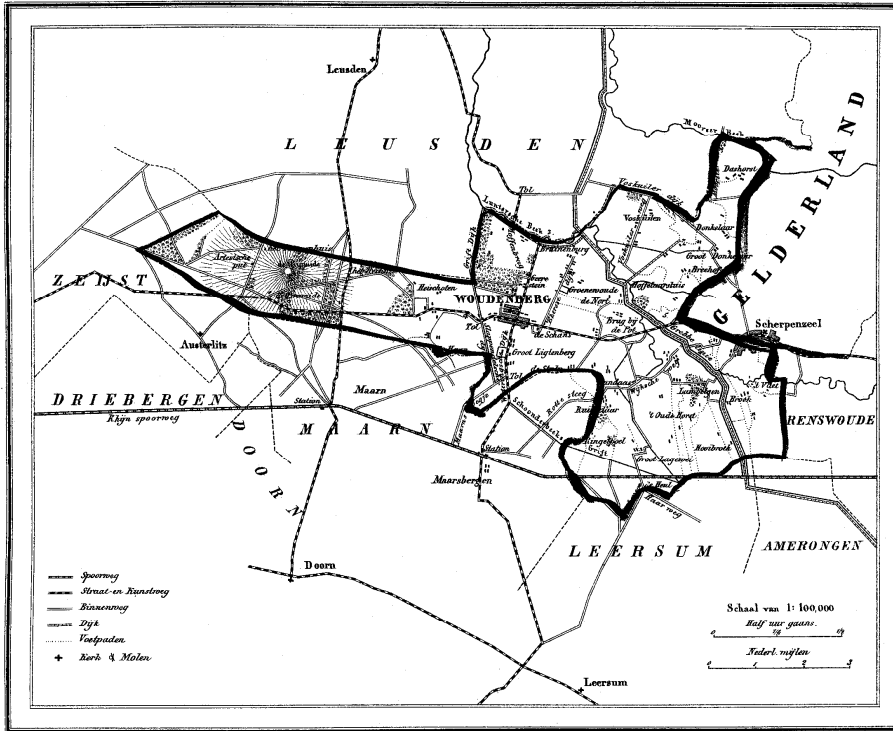

*Omslag van het boek
"De Grebbelinie,
wat er nog aan herinnert",
van Gerard Muller,
dat onlangs verscheen.*

Een boek van Gerard Muller, bestuurslid van de Historische Vereniging Oud Veenendaal en medewerker van de Stichting Grebbelinie verscheen onder de titel: *De Grebbelinie, wat er nog aan herinnert*. In de loop der jaren heeft de heer Muller veel van de Grebbelinie (her)ontdekt, geïnventariseerd en gefotografeerd. Dit heeft geleid tot de uitgave van dit fotoboek over de Grebbelinie.

De Grebbelinie staat voor grote veranderingen (Project van de Provincie Utrecht; De Grebbelinie boven water) en mede daardoor is het boekje ook interessant, omdat de foto's de periode 2002-2008 bestrijken, dus voor de opknopbeurt van de linie.

Het boek is 64 pagina's, in kleur gedrukt, met ca. 270 foto's van alle verdedigingswerken en zeer veel objecten in de Grebbelinie (van Rhenen tot Spakenburg) en is voorzien van archiefkaarten. Het kost € 9,90 en is in de boekhandel te koop.

1865

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

310 Bunders. 2050 Inwoners.